Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: 201450566 Zaaknummer: Z/20/064093

Portefeuillehouder(s): Ineke Knuiman

Voor vragen
Naam: Willy Schurink
Telefoon: 088-6953327
E-mail: W.Schurink@1Stroom.nl

Onderwerp: Regionale bestuurlijke uitgangspunten transformatie beschermd wonen

Aanleiding voor deze kennisgeving
Het Regionale portefeuillehoudersoverleg Zorg (RPO Zorg) is op 24 januari jl. akkoord gegaan met de bestuurlijke uitgangspunten ten behoeve van de transformatie beschermd wonen. Ons college heeft deze uitgangspunten inmiddels ook vastgesteld. Graag informeren wij u hierover.
De Stuurgroep en de ambtelijke werkgroep(en) zullen op basis van deze uitgangspunten verdere stappen zetten in de voorbereiding van regionale afspraken. Deze concrete samenwerkingsafspraken zullen met het oog op de financiële en juridische aspecten te zijner tijd aan ons en aan u worden voorgelegd.

Relevant beleidskader
Het regionale transformatieplan beschermd thuis 'Samen aan zet' (beleidsplan).

Inhoud van mededeling
Door middel van deze kennisgeving informeren wij u over de vaststelling van uitgangspunten ter verdere uitwerking in het proces van de doordecentralisatie van beschermd wonen.

Inleiding
In oktober 2019 ontvingen we als gemeente een brief van het Rijk en de VNG over de toekomst van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. In deze kennisgeving aan de gemeenteraad gaan we in op de landelijke ontwikkelingen, het nut en de noodzaak van regionale samenwerkingsafspraken en de regionale voorbereiding op de decentralisatie van beschermd wonen.
De tekst van deze informatiebrief is opgesteld voor de informatievoorziening aan de colleges en de raden van de deelnemende gemeenten: Arnhem, Doesburg, Renkum, Rheden, Rozendaal, Overbetuwe, Lingewaard, Duiven, Westervoort en Zevenaar.

We staan regionaal voor een opgave
Als gezamenlijke regiogemeenten staan we voor een grote opgave. We beschikken regionaal over een breed zorgaanbod voor de doelgroep beschermd wonen. In verhouding is dit aanbod in de regio Centraal Gelderland groot, gezien het aantal inwoners. Daarbij is er op dit moment regionaal sprake van een onevenredige spreiding van de voorzieningen. Elke gemeente wil bijdragen aan een zorgaanbod passend bij de behoefte van de eigen inwoners. Als regio willen we een regionaal vangnet in stand houden. Gelukkig is er, vanaf 2021, tijd om naar deze nieuwe situatie toe te groeien. Het Rijk en VNG hebben een termijn afgesproken van 10 jaar. Voor de ene gemeente betekent de doordecentralisatie een

opbouw van zorgaanbod en voor andere gemeenten een afbouw. We hebben elkaar als regio hierbij nodig. Het is noodzakelijk om dit zorgvuldig te doen en hierover (financiële) afspraken te maken. Een (juridische) samenwerkingsstructuur, evenals in andere regio's in Nederland, is nodig om uitvoering te geven aan de afspraken.

Stuurgroep Samen aan zet gestart en noodzaak vaststelling gezamenlijke uitgangspunten
In de regio is een stuurgroep "Samen aan Zet" gevormd om keuzes bestuurlijk voor te bereiden ter bespreking in het Regionaal Portefeuillehouders Overleg Zorg en uiteraard in de colleges en gemeenteraden. De bestuurders van de gemeenten Rheden, Westervoort, Arnhem, Renkum en Overbetuwe hebben zitting in de stuurgroep. Tijdens de eerste stuurgroep bijeenkomst is geconcludeerd dat het gewenst en noodzakelijk is om bestuurlijk een set aan uitgangspunten vast te stellen. De brief van het ministerie van VWS en VNG waarin wordt gevraagd om regionale uitvoeringsafspraken, onderstreepte nog eens sterk de noodzaak hiertoe. Deze brief is bijgevoegd (bijlage 1).

De uitgangspunten zijn nodig om verdere stappen te kunnen zetten in de voorbereiding van de (verplichte) regionale afspraken. Op 24 januari 2020 hebben de bestuurders in de regio in het Regionaal Portefeuillehouders Overleg Zorg onderstaande uitgangspunten vastgesteld.

Bestuurlijke uitgangspunten Samen aan zet
Ten behoeve van de voorbereiding van regionale samenwerkings- en uitvoeringsafspraken zoals verwoord in het Transformatieplan Samen aan Zet stellen we voor de volgende gezamenlijke uitgangspunten te hanteren:

Startpunt
• Onderschrijven uitgangspunten vanuit de brief van VWS en de VNG
We onderschrijven de punten zoals deze verwoord zijn in de brief van VWS en VNG (bijlage 1). Het is helder dat we, voor de doelgroep en voor de transformatieopgave, gezamenlijk afspraken dienen te maken.

• Onderschrijven de uitgangspunten sociale inclusie vanuit de commissie Dannenberg
We onderschrijven de inhoudelijke visie op Beschermd Thuis, zoals verwoord in het Transformatieplan Samen Aan Zet, waarmee we uitwerking geven aan de condities voor sociale inclusie uit het advies van de Commissie Dannenberg.

Visie
• **Ambulantisering**
We focussen bij de transformatie op ambulantisering, voor dat deel van de inwoners waar dit kan en mogelijk is. We maken het op- en afschalen van zorg voor inwoners mogelijk (op maat), waarbij gemeentegrenzen niet in de weg staan. We zorgen ook dat er een terugvaloptie is voor inwoners (als het even nodig is).

• **Leefbare wijken**
We werken aan destigmatisering en het vergroten van kennis in de samenleving over het leven met een psychische kwetsbaarheid. Dit vergroot het begrip en de maatschappelijke acceptatie.
Daarnaast houden we ook rekening met de draagkracht, veiligheidsbeleving en leefbaarheid van een wijk, zeker daar waar geclusterde voorzieningen zijn of worden gevestigd.

• **Sociale omgeving**
We werken aan hulp en voorzieningen zo dicht mogelijk bij het netwerk en de sociale context van de inwoners. We delen kennis over de verdere opbouw van de lokale basisinfrastructuur en hanteren 10 lokale uitgangspunten (burgerbeloften) als inspiratie om hier als

gezamenlijke gemeenten actief invulling aan te geven. Hiermee geven we cliënten, ervaringsdeskundigen en betrokken inwoners een stem.

• Zorg dichtbij: ook interregionaal
Hulp en voorzieningen zo dicht mogelijk bij het netwerk en de sociale context van de inwoners vraagt ook bovenregionaal aandacht. Op dit moment kent onze regio een groep cliënten die, van oorsprong, buiten onze regio afkomstig is. Ook zij hebben recht op zorg dichtbij, op de plek waar zij (van oorsprong) wonen. Hier ligt een taak voor de Rijksoverheid. Regionaal zetten we in op uitstroom zo dicht mogelijk bij het netwerk en de sociale context.

Onze opgave en de gewenste transformatie
• Sturen op afbouw, ambulante vormen, spreiding en behoud van een regionaal vangnet
We staan voor een forse transformatieopgave: de regio kent – in historisch perspectief – een bovenmatige aanwezigheid van (verblijfs)voorzieningen, veel aanbieders, en onevenredige spreiding van verblijfslocaties over onze gemeenten. Door de geleidelijke invoering (van Rijkswege) van een nieuw financieel verdeelmodel zal er in de toekomst stap voor stap minder geld beschikbaar zijn voor beschermd wonen. Dit vraagt om een afbouw van regionale Wmo voorzieningen Beschermd Wonen en een opbouw van lokale Wmo-voorzieningen Beschermd Thuis in de regio. In het belang van onze inwoners en financiële houdbaarheid kiezen we daarom gezamenlijk voor de denkrichting: kwantitatieve afbouw, ambulantere vormen van zorg, spreiding en behoud van een regionaal vangnet. We zijn hierbij solidair, zoeken samen oplossingen en werken realistische, haalbare en betaalbare transformatieafspraken uit. Gemeentegrenzen
staan niet in de weg.

• De (objectieve) behoefte van inwoner(s) staat voorop
De toekomstige (geraamde) behoefte is het startpunt. We vertalen deze per gemeente naar het aantal plekken dat nodig is. Als op basis van de geraamde behoefte inzicht is in het aantal plekken/zorg maken we afspraken over de transformatie van de huidige situatie naar de gewenste situatie in een realistisch (meerjarig) afbouwscenario. We maken bestuurlijk afspraken over herverdeling van voorzieningen. Dit gaan we gecontroleerd doen, waarbij het belang van de cliënt voorop staat.

• Doorontwikkeling van de toegang
We onderzoeken op welke wijze we bij de toegang de instroom naar intramurale voorzieningen kunnen beperken, en het beste in kunnen spelen op de lokale mogelijkheid voor mensen om thuis te blijven wonen. Deze mogelijkheden worden verder ontwikkeld.

• Samenwerking en het toegroeien naar ambulantere vormen
De transformatie vraagt om "samensturing", maar zal ervoor zorgen dat het 'domein van samenwerking' kleiner wordt door de instroom van cliënten in de Wet langdurige zorg. De komende jaren bekijken we welke producten onder het "regionale vangnet" vallen en welke tot het lokaal sociaal domein gerekend kunnen worden. Bij het regionale vangnet gaan we in ieder geval uit van (tijdelijke) (verblijfs)voorzieningen die één gemeente voor zich niet kan realiseren met het oog op de schaal of noodzakelijke expertise. De bestaande vier producten vormen de startsituatie:
• Intramuraal Beschermd wonen intensief
• Intramuraal Beschermd wonen
• Zelfstandig wonen met intensieve begeleiding
• Groepswonen

Proces en randvoorwaarden
• Zorgvuldig proces, samen (bij)sturen en monitoren
We starten het transformatieproces vanuit de bestaande (historisch gegroeide) situatie en we weten dat de transformatie een meerjarig proces zal zijn. We willen toegroeien naar een

meer objectieve situatie waarbij de zorg voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk lokaal wordt geboden en een regionaal vangnet beschikbaar is. We kiezen voor een zorgvuldig proces waarbij we oog hebben en houden voor de effecten. We monitoren deze gezamenlijk, zodat we gezamenlijk kunnen bijsturen.

• **Regionale spreiding vraagt om regionale woonafspraken**
De transformatieopgave vraagt om regionale woonafspraken. Deze zijn nodig om de ambulantisering van BW mogelijk te maken en helpen om te komen tot een objectievere regionale spreiding van de zorg aan inwoners met een psychische kwetsbaarheid. Hierin leggen we bestuurlijk de relatie tussen wonen en zorg.

• **Samenwerking met betrouwbare partners voor kwalitatief goede zorg**
We gaan uit van duurzame samenwerkingsrelaties met zorgaanbieders die de optimale verbinding maken met de lokale infrastructuur. We hechten aan een aantal betrouwbare partners, die samen met ons bereid zijn om verantwoordelijkheid te dragen voor constructieve en duurzame oplossingen. Hiertoe stellen we gezamenlijk kwaliteitseisen en vertalen naar deze naar inhoudelijke- en financiële afspraken met zorgaanbieders. De vorm waarin deze afspraken in de toekomst gemaakt zullen worden zijn nog onderwerp van gesprek. Toezicht op rechtmatigheid en het voorkomen van fraude maken hiervan onderdeel uit.

• **Verbinding leggen met partners**
We leggen verbindingen met betrokken partners (onder andere: ervaringsdeskundigen, aanbieders, behandel GGZ, cliënten en hun naasten, verzekeraars, corporaties) bij de verdere uitwerking. Dit zoals ook gevraagd in de brief van VWS en VNG. De vorm en het moment bepalen we in het vervolgproces.

Financiën en samenwerkingsconstruct
• **Financiële afspraken die de transformatie ondersteunen**
Financiële afspraken dienen de transformatie die we voor ogen hebben voor onze inwoners mogelijk te maken en te bevorderen. Dit betekent dat het gezamenlijke doel is 'te sturen' op een situatie waar een regionaal vangnet blijft bestaan voor complexe situaties, met afbouw van het regionale (intramurale) overaanbod, en (zo nodig) opbouw van de lokale basisinfrastructuur.

• **Financiële solidariteit**
De transformatie vraagt om financiële solidariteit. We kiezen voor financiële solidariteit bij de financiering van het regionaal vangnet beschermd wonen, ongeacht of de voorzieningen in de eigen gemeente of een regiogemeente zijn.

• **Financiële kader: uitkomsten verdeelmodel**
De uitkomsten van het nieuwe landelijke objectieve verdeelmodel in 2020 zijn belangrijk voor het financiële kader. Deze zijn randvoorwaardelijk en kaderstellend. We brengen verder in kaart welke kostensoorten en financieringsstromen een rol spelen. We maken financiële afspraken op basis van een gedegen meerjarige prognose.

• **Effecten van het nieuwe verdeelmodel**
Landelijk wordt een nieuw objectief verdeelmodel ontwikkeld. Door de geleidelijke invoering zal er stap voor stap voor onze regio minder geld beschikbaar zijn. De omvang hiervan is nog niet volledig duidelijk en we maken ons zorgen of "bovenregionale instroom (regionale aantrekkingskracht)" die we in onze regio kenden en kennen ook meegenomen wordt. Hierover uiten we onze zorgen.
Het is belangrijk om een gezamenlijke lobby op gang te brengen om daarmee een bijdrage te leveren aan een landelijk goed financieel verdeelmodel. We brengen onze regionale realiteit en zorgen gezamenlijk bestuurlijk onder de aandacht.

Nieuwe en gedegen vorm van samenwerking
De centrumgemeentefunctie houdt op te bestaan. We werken aan een alternatief voor de centrumgemeentefunctie die de gemeente Arnhem nu vervult. Een gezamenlijke (niet vrijblijvende) samenwerkingsstructuur is noodzakelijk. Alleen hiermee kan uitvoering worden gegeven aan de gewenste en noodzakelijke sturing op de transformatie (inkoop, toegang, kwaliteit, monitoring). Deze wordt juridisch uitgewerkt. We gaan in de uitwerking uit van gelijkwaardigheid en transparantie.

• **Evaluatie en evaluatiepunten**
De financiële doordecentralisatie beslaat een periode van 10 jaar. Deze periode is van Rijkswege vastgesteld. We gaan uit van deze transformatieperiode, met (in ieder geval) een tussenevaluatiemoment in 2026. Dan is de transformatieperiode halverwege. We evalueren op dat moment de samenwerking op basis van de uitgangspunten zoals verwoord in deze notitie.

Duiven, 31 maart 2020.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

mr. H.B. (Huub) Hieltjes
burgemeester